

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Vedoucí práce

Autorka práce: Adéla Vaňková

Studijní program: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Název práce: Obliba postavu dětí mladšího školního věku, jejich rodičů a prarodičů

Vedoucí práce: PhDr. Veronika Laufková, Ph.D.

Oponentka práce: Mgr. Jana Havlová

A. Požadované náležitosti závěrečné práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl/e	Jasně formulované a adekvátní typu a charakteru práce.	Drobné nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např. příliš obecná) i obsahově.	Není formulován.
2. Práce s informačními zdroji, dodržení formálních pravidel.	Reprezentativní zdroje (množství a kvalita, aktuálnost), vhodně vybrány a správně citovány dle zvolené citační normy.	Nezřetelné oddělení převzatého a vlastního, drobné nedostatky v citacích a seznamu literatury.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citačním apod.	Nevyhovuje.
3. Úroveň jazykového projevu	Vhodná pravopisná a stylistická úroveň.	Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo gramatice.	Výraznější nedostatky, např.:	Nevyhovuje.
4. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah DP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Není formulován.
5. Formální náležitosti (abstrakt, klíčová slova, rozsah)	Ano	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje.

B. Kvalita závěrečné práce:

Legenda: ztučněně písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem: A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje, NP = nelze posoudit

Kritérium	A	B	C	N	NP
Orientace v pojednávané problematice, v níž se odráží znalost relevantních pramenů a odborné literatury.	A	B	C	N	NP
Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení. Terminologie je korektní a jednotná.	A	B	C	N	NP
Logická struktura výkladu, návaznost jednotlivých kapitol, obsah vytváří logický celek.	A	B	C	N	NP
Funkční provázanost teoretické a empirické/praktické části, pokud mají práce tuto strukturu.	A	B	C	N	NP

¹ Jako předloha pro kritéria a hodnocení sloužila šablona Katedry preprimární a primární pedagogiky PedF UK. Děkujeme za možnost její úpravy a využívání.

Kritérium					
Popis metodologie: popis metod, analýzy, a/nebo zdůvodnění empirických postupů aj. ve vztahu k cílům práce.	A	B	C	N	NP
Úroveň interpretačních (interpretačně-analytických) dovedností, schopnost reflexe tématu či získaných dat.	A	B	C	N	NP
Originalita zpracování: zpracování práce svědčí o tvůrčím zaujetí autora a jeho samostatném uvažování o řešené problematice.	A	B	C	N	NP

C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/autorce závěrečné práce:

Předložená diplomová práce se zabývá tématem oblíbenosti postav u dětí mladšího školního věku, jejich rodičů a prarodičů. Za cenné považuji zaměření na zjišťování té oblíbenosti napříč třemi generacemi, zejména z hlediska důležitosti role rodinné čtenářské infrastruktury na čtenářství dětí, resp. žáků.

V teoretické části práce je stručně zpracována charakteristika literárních postav (dle Aristotela, S. Chatmana, B. Fořta, D. Hodrové a J. Peterky) a dále jejich typologie. Zde oceňuji, že autorka vycházela z kvalitních odborných zdrojů a prokázala, že je pečlivě nastudovala a porozuměla jim – proto mohla být rozsáhlejší i sumarizace dělení postav a jejich typologie, kterou by autorka dále funkčně využila při interpretaci získaných dat v empirické části.

Ač autorka v kapitole 2 (Charakteristika postavy v literatuře pro děti) avizuje, že se bude zabývat popisem postavy a její charakteristikou – pravděpodobně v literatuře pro děti – kapitola seznamuje čtenáře se stručnou charakteristikou literatury pro děti a základními literárními žánry LPD a dále celkem podrobně vývojem literatury pro děti (možná až nadbytečně), charakteristika postav v literatuře pro děti není pojednána.

Dále jsou v teoretické části poměrně rozsáhle představena čtyři čtenářské generace a fenomény českého čtenářství dle monografie J. Trávníčka (Česká čtenářská republika). Z práce je patrné, že ji zmiňovaná monografie a výsledky v ní uvedené zaujaly.

Obecně lze říci, že ke zpracování teoretické části práce autorka používala kvalitní informační zdroje a prokázala, že je schopna pracovat s odbornou literaturou, vyzdvihnout důležité informace a řádně vše citovat.

Empirická část je designována jako kvalitativní výzkum s vhodně formulovanými cíli a výzkumnými otázkami ve vztahu k tématu práce, tj. jak se proměňovala oblíbenost postav ve čtyřech vybraných rodinách ve třech generacích (dítě – rodič – prarodič). Metody sběru dat jsou vhodně popsány, zejména tazatelské otázky. Chybí detailnější objasnění výběru respondentů – resp. výzkumného vzorku (jak byly vybírány rodiny, které na výzkumu participovaly; jejich věkové rozpětí a gender). Nesmírně oceňuji, že rozhovory byly realizovány osobně v domácím prostředí dané rodiny.

Za nesmírně funkční považuji prezentování dat – diplomantka nejprve popíše každou rodinu zvlášť, včetně detailnějších odpovědí od každého respondenta, a až následně realizuje cross-case analýzu. Svá data v diskuzi porovnává s výsledky Trávníčkova výzkumu, který detailně představila v teoretické části práce. Představení výsledků je čtivé a deskriptivní, bez potřebné interpretace dat. Za cennou kapitolu považuji tu, která se věnuje porovnání oblíbených postav čtenářů s typologiemi autorů, která byla představena v teoretické části – jak autorka sama podotýká, jedná se o její osobní názory. Tento úkol byl nesmírně náročný vzhledem k tomu, že typologií postav existuje mnoho a autorka se vůči nim jasně nevymezila v teoretické části. Navíc – pokud rodina neinklinuje k žádnému typu postav, je těžké zjištění jakkoliv zobecnit. Navíc, považovat vlka za mysteriózní postavu není úplně funkční – přesněji by to dle Proppa byla typická antropomorfizovaná postava škůdce; podobně lze těžko souhlasit s tvrzením o vypravěči v Říhově knize O letadélku káněti a považovat za typ pábitel (dle typologie Hrabala) – když vypravěč je heterodiegetický a nesplývá s žádnou z postav z příběhu.

To, že autorka volila rodiče a prarodiče, kteří spadají do více generací, by bylo možné chápat jako negativum. Na druhou stranu tato různorodost věkové struktury odpovídá realitě – autorka se bude i ve své praxi setkávat s rozmanitými rodinami svých žáků a věřím, že tuto zkušenost získanou výzkumem pozitivně využije při plánování výuky.

Limitem, na který autorka sama poukazuje, je zobecnitelnost získaných dat. Osobně považuji za nejcennější část právě tu, která představuje čtenářství napříč třemi generacemi jedné rodiny, navíc vhodně zvolené z hlediska velikosti sídla a socioekonomického statusu. Zdá se, že porovnat oblību postav napříč generacemi není úplně možné – efektivnější by bylo sledovat například oblību žánrů napříč generacemi či oblíbené tituly ve vybraných rodinách. Za nejcennější proto považuji získaná data o rodinné čtenářské infrastruktuře zkoumaných rodin.

I přes drobné výtky uvedené v posudku je patrné, že Adéla Vaňková věnovala zpracování závěrečné práce dostatečnou pozornost a prokázala, že je schopna pracovat s odbornou literaturou i vyhodnocovat získaná výzkumná data. Věřím, že výsledky o rodinné čtenářské infrastruktuře využije ve své další práci s žáky a rozvoji jejich čtenářství. Přeji ji mnoho úspěchů!

D. Otázky k obhajobě

1. Na straně 14 uvádíte, že charakteristika literární postavy je často zadávaná formou slohové práce již od základní školy. K čemu má charakteristika literární postavy sloužit? Jak lze při práci s literární postavou podpořit kritické čtení, psaní a myšlení? Máme i jiné možnosti než tu, kterou uvádíte?
2. Kapitola 2 měla být dle názvu zaměřena na charakteristiku postav v literatuře pro děti – odlišuje se nějak charakteristika postav a jejich typologie v literatuře pro děti od literatury pro dospělé, kterou uvádíte v první kapitole? Má na charakteristiku postavy vliv i literární žánr (např. liší se typy postav ve folklorní pohádce od prózy s dětským hrdinou)?
3. Jak souvisí celkem podrobně popsany vývoj literatury pro děti a fenomény čtenářství dle Trávnička s tématem Vaší práce?
4. Uvádíte, že větší počet respondentů má oblíbené autory zahraniční než domácí – čím si to vysvětlujete?

Předložená práce splňuje požadavky kladené na tento typ prací a všechny dokumenty, na které systémy Theses.cz a Turnitin poukazují, jsou řádně citovány.

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 18. 5. 2024

Podpis
PhDr. Veronika Laufková, Ph.D.